

Sygn. akt II C 2969/15

Uzasadnienie wyroku z 5 lutego 2016 roku.

Powódka K. W. dnia 10 czerwca 2015 roku złożyła przeciwko pozwanemu R. K. pozew o ustalenie nieistnienia umowy pożyczki pieniężnej a na wypadek nieuwzględnienia tego powództwa o ustalenie nieważności umowy pożyczki pieniężnej zawartej w formie aktu notarialnego, zaś na wypadek nieuwzględnienia tego powództwa o ustalenie, że pożyczkodawca nie przeniósł na pożyczkobiorcę prawa własności pieniędzy w okresie od 9 grudnia 2014 roku do 9 czerwca 2015 roku. Powódka podała, że miała potrzebę pożyczania 10.000,- zł., ale nigdy nie otrzymała pieniędzy od pozwanego w tej kwocie. Został sporządzony akt notarialny, w którym zawarto oświadczenie powódki, że otrzymała 60.000,- zł. od pozwanego, ale wynikało to z błędu powódki, która myślała, że chodzi o inną kwotę 15.000,- zł., którą faktycznie otrzymała od pana (...), z którym negocjowała warunki umowy. Następnie wpisana została hipoteka do kwoty 120.000,- zł. w księdze wieczystej prowadzonej dla lokalu powódki. Pozwanego powódka nie знаła wcześniej, był on osobą działającą na zlecenie „pana M.". Zdaniem powódki skoro pieniędzy nie otrzymała, nie powstała wierzytelność z umowy pożyczki. Umowa została zawarta na skutek łatwowierności powódki, jest ona nieważna z powodu oszustwa.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa. Pozwany wskazał, że powódka potrzebowała kwoty 60.000,- zł. na spłatę długów córki i taką kwotę pożyczyla. Pozwany podał, że nie jest mu znany pan M.. Zdaniem pozwanego powódka nie udowodniła, że działała pod wpływem błędu.

W toku postępowania pozwany złożył oświadczenie o spłacie przez powódkę zobowiązania zabezpieczonego hipoteką i zwolnieniu z hipoteki zabezpieczającej tę wierzytelność oraz zezwoleniu na wykreślenie hipoteki.

Sąd Rejonowy ustalił, co następuje:

W dniu 9 grudnia 2014 roku strony zawarły umowę pożyczki, ustanowienie hipoteki i pełnomocnictwa w formie aktu notarialnego. W akcie notarialnym umowy zawarto oświadczenie pozwanego, że udziela powódce pożyczki w kwocie 60.000 zł. oprocentowanej 5% w skali roku, a powódka pożyczkę tę przyjmuje. Termin zwrotu pożyczki określono na 9 czerwca 2015 roku. W §3 umowy powódka zawarła oświadczenie powódki, że kwota pożyczki została w całości przekazana powódce przez pozwanego przed podpisaniem aktu. Powódka ustanowiła hipotekę umowną do kwoty 120.000,- zł. na nieruchomości lokalowej przy Al. (...) w W. tytułem zabezpieczenia spłaty kapitału pożyczki, odsetek i kosztów związanych z dochodzeniem spłaty pożyczki. Hipoteka została wpisana w księdze wieczystej prowadzonej dla lokalu nr (...).

Umowa pożyczki, ustanowienie hipoteki oraz pełnomocnictwo przed A. K. notariuszem w W. za rep. A Nr 6561/2014 k. 19-21, odpis z księgi wieczystej (...) k. 22-23.

W dniu 23 września 2015 roku pozwany złożył oświadczenie o zwolnieniu z hipoteki i potwierdził spłatę zobowiązania zabezpieczonego hipoteką określonego w umowie z 9 grudnia 2014 roku.

Oświadczenie o zwolnieniu z hipoteki k. 103-104.

Sąd Rejonowy dokonał następującej oceny materiału dowodowego:

W związku z wygaśnięciem zobowiązania powódka utraciła interes prawny w ustaleniu istnienia stosunku prawnego lub prawa, dlatego Sąd Rejonowy nie uwzględnił dowodów z zeznań świadków, jak i dowodów z pozostałych dokumentów przedstawionych przez strony. Pozwany cofnął wnioski dowodowe złożone w odpowiedzi na pozew, brak więc było podstaw do przeprowadzenia tychże dowodów. Sąd Rejonowy nie uwzględnił wniosku powódki o odroczenie rozprawy do czasu prawomocnego rozpoznania wniosku o wykreślenie hipoteki, gdyż wpis wykreślenia hipoteki nie ma charakteru konstytutywnego, zaś odroczenie rozprawy spowodowałoby zwłokę w rozpoznaniu sprawy.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 189 k.p.c., powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. W związku z oświadczeniem pozwanego z 23 września 2015 roku o spłacie zobowiązania i zwolnieniu z hipoteki umownej niewątpliwym jest, że zobowiązanie z tytułu umowy pożyczki wygasło w całości, niezależnie od faktu, czy została wypłacona powódce cała kwota pożyczki czy tylko jej część w kwocie 15.000,- zł. W myśl art. 94 ustawy z 6 lipca 1982 roku o księgach wieczystych i hipotece (jt. Dz. U. z 2013 roku, poz. 707 ze zm.), wygaśnięcie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką pociąga za sobą wygaśnięcie hipoteki, chyba że z danego stosunku prawnego mogą powstać w przyszłości kolejne wierzytelności podlegające zabezpieczeniu. Wobec oświadczenia pozwanego, że całe zobowiązanie objęte hipoteką (tj. kwota pożyczki wraz z odsetkami i kosztami) zostało spłacone, brak jest podstaw do przyjęcia, że mogłyby powstać kolejne wierzytelności. Do wygaśnięcia hipoteki nie jest potrzebny wpis jej wykreślenia w księdze wieczystej, nie ma on bowiem, w przeciwieństwie do ustanowienia hipoteki, charakteru konstytutywnego. W interesie właściciela nieruchomości obciążonej leży jednak to, aby wyłączyć działanie rękojmi wiary publicznej ksiąg wieczystych. Do czasu wykreślenia działa zgodnie z art. 3 ust. 1 u.k.w.h. domniemanie prawne istnienia hipoteki (por. wyrok Sądu Najwyższego z 10 lutego 2012 roku, II CSK 325/11, LEX nr 1147745). W związku z wygaśnięciem zobowiązania z umowy pożyczki odpadł interes prawny powódki w wytoczeniu powództwa. Powódka sformułowała żądanie pozwu w sposób ewentualny. Kolejne żądania ewentualne podlegają rozpoznaniu na wypadek nieuwzględnienia żądań poprzedzających. Wygaśnięcie zobowiązania z umowy pożyczki skutkuje oddaleniem żądania ustalenia nieistnienia umowy pożyczki oraz żądania ustalenia jej nieważności. Żądanie ustalenia, że pozwany nie przeniósł na powódkę pieniędzy nie mogło zostać uwzględnione, gdyż dotyczy ono ustalenia stanu faktycznego, nie zaś stosunku prawnego lub prawa (art. 189 k.p.c.).

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. w związku z trudną sytuacją materialną powódki.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w sentencji.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku z uzasadnieniem i pouczeniem o apelacji doręczyć powódce.